

СИЛАБУС

З дисципліни «Організація дозвілля» на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 242 «Туризм»

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 4 кредити (ECTS): 30 годин лекції, 30 години – практичні заняття, 90 годин – самостійна робота.

Викладач курсу – Кухаренко Анжеліка Леонідівна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри культурних універсалій (<http://kuharenko.angi@gmail.com>)

ОПИС КУРСУ

Пререквізити. «Історія української культури», «Культурологія», «Всесвітня культура та мистецтво».

Постреквізити Продовжують вивчення даного предмета «Соціокультурний сервіс», «Культурно-пізнавальний туризм», «Організаційна культура», «Культурний туризм і креативні індустрії».

Мета та основні задачі дисципліни.

Метою дисципліни є формування системного мислення та комплексу спеціальних теоретичних знань, розвитку умінь та компетенцій практичних навичок з організації проведення розмаїття видів дозвіллевої діяльності та їх змістовне наповнення, функціонування відповідної інфраструктури задля забезпечення різних категорій населення необхідними умовами щодо різнобічного, гармонійного розвитку людини, залучення її до естетичних цінностей суспільства.

Задля досягнення мети поставлено такі основні завдання:

У результаті вивчення дисципліни студенти (слухачі) засвоюють професійну термінологію, знання про форми та методик організації і проведення дозвіллевих подій; оволодівають сучасним змістом та ефективними поліваріантними способами й технологіями організації рекреаційно-дозвіллевої діяльності різноманітних соціально-вікових груп споживачів культурно-просвітницьких послуг, усвідомлюють фундаментальні засади педагогіки “вільного часу”, її принципи та специфіку, здатні налагоджувати продуктивно взаємодію суб’єктів рекреаційно-просвітницького процесу.

«Організація дозвілля» акцентує можливості дозвіллезнавства на соціокультурному потенціалі майбутнього фахівця, здатного активно впливати на духовний світ особистості; творчо застосовувати в професійній діяльності сучасні шляхи, прийоми, методи, форми змістовного розкриття історико-культурних подій; забезпечувати прагнення особистості до спілкування й взаєморозуміння, товариської підтримки в колективі, самореалізації в групових видах дозвіллевої діяльності на користь суспільству, в контексті сучасних соціокультурних перетворень.

В ході засвоєння даного курсу майбутні фахівці повинні

знати:

- історію дозвілля, як соціокультурного явища, його природу, сутність, специфічні особливості організації;
- сучасний стан і тенденції розвитку соціокультурної діяльності традиційних і нетрадиційних видів організації та проведення подієвих заходів для різних категорій населення;
- структуру дозвільних програм, основи управління, підготовки й проведення заходів;
- шляхи, прийоми, методи, форми організації дозвілля, а також згуртування і заохочення до колективної творчості;

уміти:

- виявляти інтерес і потреби населення в різних видах культурно-дозвіллевої діяльності;
- залучати різні категорії населення до активної участі у подієвих заходах;

застосовувати на практиці традиційні і сучасні методи культурно-дозвіллевої діяльності, розробляти сценарії;

- впроваджувати до вітчизняної дозвіллевої практики ефективні механізми регулювання діяльності дозвіллевих закладів;

- організовувати рентабельну дозвіллеву систему збагачення та урізноманітнювати сучасні форми проведення подієвих програм з урахуванням досвіду світової практики;

- володіти специфікою дозвіллевої роботи з різними категоріями населення;

- аналізувати практичні проблеми дозвіллевої сфери сучасності та шляхи щодо їх вирішення;

- вивчати запити та інтереси, сучасні потреби різних соціально-демографічних груп населення у сфері дозвілля й впроваджувати її.

- реалізовувати дозвіллеву діяльність в основних інститутах дозвіллевої сфери: клубах і дозвіллевих центрах; парку, музеях; туристичних комплексах та готелях; за місцем проживання;

- здійснити роботу хобі-груп;

- планувати й реалізовувати соціально-орієнтовані ігри;

- застосовувати різноманітні сучасні технології щодо створення оригінальних програм;

- влаштовувати дозвілля з різними категоріями населення: дітьми, підлітками, сім'ями, дорослими та людьми похилого віку, й особами з обмеженими можливостями.

Компетентності

- усвідомлювати фундаментальні засади теорії організації вільного часу” щодо специфіки налагоджування продуктивної соціально-комунікативної взаємодії суб'єктів рекреаційно-просвітницького процесу;

- мати здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу; вміти пояснювати особливості організації рекреаційно-дозвіллевого простору; аналізувати культурно-освітній та виховний потенціал дозвілля; виявляти і пояснювати принципи, методи організації та технології культурно-освітньої дозвіллевої діяльності; ідентифікувати професійну документацію та вміти правильно нею користуватися; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;

- вміти визначати, формулювати і вирішувати проблеми щодо оперування знаннями у психолого-педагогічних аспектах навчання, виховання та розв'язання мистецько-професійних завдань; демонструвати критичне ставлення до світоглядних теорій, у процесі розв'язання мистецько-професійних завдань; керуватися положеннями нормативних актів при вирішенні практичних робочих ситуацій у сфері дозвілля; аналізувати проблеми професійних складностей та знаходити ефективні шляхи щодо їх вирішення.

- оперувати знаннями щодо психолого-педагогічних аспектів навчання, виховання та розвитку різних вікових груп населення у сфері дозвілля, застосовувати креативність до створення нових задумів й генерування та реалізації інноваційних ідей, демонструвати гнучкість, винахідливість та наполегливість щодо пошуку рішень у процесі професійної діяльності; мотивувати творчість інших і акумулювати їх креативний досвід.

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекції

Тема1. Теорія дозвілля

1.1 Соціальна-культурна сутність дозвілля

1.2 Функції, принципи та форми дозвілля.

1.3 Умови здійснення дозвіллевої діяльності в туристичних комплексах.

1.4 Сучасні методи організації роботи в сфері надання дозвіллевих послуг.

Тема 2. Історія дозвілля(від Античності до Новітнього часу)

2.1. Теоретичні концепції дозвілля в Античному світі(перші професійні форми культурно-рекреаційної діяльності).

2.2. Дозвіллеві практики в Античній Греції(гуманістичні кружки, самобутність місцевих свят).

- 2.3. Організація заходів дозвілля Давнього Риму(гладіаторські розваги, знакові бої)).
- 2.4 Своєрідність дозвілля в епоху Середньовіччя (пишні видовища, лицарські турніри, розваги, містерії, храмові свята).
- 2.5 Дозвілля в епоху Ренесансу.
- 2.6 Теоретичні рефлексії дозвілля та дозвіллеві практики Нового часу.
- 2.7 Дозвілля в умовах масової культури.

Тема 3. Особливості дозвілля в Україні.

- 3.1 Історичні особливості дозвілля в Україні(до 1917р).
- 3.2 Радянська модель дозвілля.
- 3.3 Обрядовість та святкова дозвіллева культура України.
- 3.4 Сучасна модель розвитку дозвілля в Україні.

Тема 4. Соціально-культурна інфраструктура дозвіллевої сфери.

- 4.1. Дозвіллева діяльність в клубах і дозвіллевих центрах.
- 4.2 Робота парку , як дозвіллевого центру.
- 4.3 Особливості дозвілля в туристичних комплексах і готелях.
- 4.4 Музей як дозвіллевий центр.

Тема 5 Теоретичні основи та специфіка організації сучасних культурно-дозвіллевих програм.

- 5.1 Сутність поняття сценарій. Різновиди сценаріїв.
- 5.2 Основні етапи створення сценаріїв, особливості роботи над сценаріями різних форм культурно-дозвіллевої діяльності.
- 5.3 Мистецтво ведучого та специфіка конферансу.
- 5.4 Характерологічні особливості концертно-конкурсних та шоу-програм.

Тема 6 Сучасні технології реалізації шоу-програм в організації дозвілля.

- 6.1 Теоретичні основи арт-технологій у сфері організації дозвілля.
- 6.2 Світові біенале: практика сучасних інновацій в організації дозвіллевих програм.
- 6.3 Арт-куратор в структурі сучасного мистецтва організації дозвіллевих програм.

Тема 7. Основні інститути дозвіллевої сфери.

- 7.1 Дозвіллева діяльність в клубах і дозвіллевих центрах.
- 7.2 Робота парку , як дозвіллевого центру.
- 7.3 Особливості дозвілля в туристичних комплексах і готелях.
- 7.4 Музей як дозвіллевий центр.

Семінарські заняття

Тема 1 Ретроспектива організації дозвілля в Україні.

Витоки діяльності у сфері дозвілля (українська міфологія, свята, обрядова діяльність, ритуали, церемонії, карнавали тощо).

Тема 2 Провідні чинники, що визначають характер потреб людини у сфері дозвілля.

Свобода, що створюється дозвіллям, як можливість особистісного вибору. Найістотніші чинники, що впливають на зорієнтованість людини у свій вільний час (вік, соціальний стан, національні традиції). Національні традиції впливу на характер, зміст і форми дозвіллевої діяльності.

Тема 3 Методика організації родинного дозвілля.

Культура родинного дозвілля. Батьківські збори як школа педагогіки дозвілля. Виховний потенціал родинного дозвілля. Основні родинні традиції. Родинне дозвілля народів світу.

Тема 4 Ігрові технології у структурі дозвілля.

Гра як форма дозвіллевої діяльності. Класифікація ігор. Вимоги до правил ігор. Методика проведення ігри вікторинного типу. Методика проведення ігрових шоу. Азартні ігри. Методика проведення рольових ігор. Методика проведення змагальних ігор. Методика проведення народних музичних ігор. Вимоги до проведення ігор у різних вікових категоріях дітей.

Тема 5. Свята й обряди у структурі дозвілля.

Головні загально християнські свята. Особливості проведення Різдвяних свят в Україні. Новий рік, народні звичаї, обрядові елементи. Великодні свята в Україні. Писанкарство. Організація релігійних свят «Івана Купала», «Зелених свят» та «Масляної». Українські традиції, звичаї та обряди. Загальні підходи при організації та проведенні релігійних християнських свят.

Тема 6. Аматорські об'єднання та клуби як групові форми дозвілля

Різновиди аматорських об'єднань та клубів за інтересами та їх характеристика. Методика організації роботи аматорського об'єднання. Розробка програми роботи аматорського об'єднання.

Тема 7 Основи сценарної роботи. Функціональні особливості керівника в сфері дозвілля.

Поняття про сценарій. Види сценаріїв масових заходів, їх характеристика. Орієнтація на конкретну аудиторію, вибір жанру заходу, його назва. Ідейно-тематична основа сценарію (композиційна побудова сценарію; творчий задум: розробка сюжетної лінії, сюжетний хід. Підбір документального та художнього матеріалу; засобів виразності. Активізація учасників масового заходу.

Тема 8. Аматорські об'єднання та клуби за інтересами як групові форми дозвілля.

Різновиди аматорських об'єднань та клубів за інтересами та їх характеристика. Методика організації роботи й розробка програм діяльності об'єднання. Розробка програми роботи аматорського об'єднання.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: модуль 1– 30% семестрової оцінки; 2 – 30% семестрової оцінки; залік – 40% семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко: <http://korolenko.kharkov.com>

Бібліотека ХНТУСГ: <https://library.khntusg.com.ua>

Електронна бібліотека: <http://lib.meta.ua>